

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/76/2013
Identifikačné číslo spisu:	6012201172
Dátum vydania rozhodnutia:	02.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6012201172.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa: Ing. F. S., bytom B. XXX, N., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia, o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/290/2012-70 zo dňa 30. júla 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/290/2012-70 zo dňa 30. júla 2013, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX zo dňa 1. októbra 2012, ktorým odporkyňa podľa § 73 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku s odôvodnením, že sa nezmenili skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu invalidného dôchodku a jeho sumu. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že hodnotil posudky posudkových lekárov a mal preukázané, že posudky boli vypracované po náležitom lekárskom vyšetrení, po zvážení všetkých okolností namietaných navrhovateľom a že závery posudkov vychádzajú zo súčasného zdravotného stavu navrhovateľa a z poznatkov súčasnej medicíny. Zistil, že posudky sú objektívne, komplexné, presvedčivé a akceptoval ich závery. Posudky s odbornými nálezmi špecialistov navzájom korelujú a zhodne konštatujú určený stupeň invalidity. Posudkoví lekári v posudkoch podrobne zdôvodnili stanovenú mieru poklesu. Krajský súd tu uviedol, že v zmysle zákona o sociálnom poistení sa miera poklesu posudzuje len na základe rozhodujúceho zdravotného postihnutia tzn. jednej diagnózy s prihliadnutím na závažnosť aj ostatných ochorení, ale jednotlivé percentá miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Krajský súd preto dospel k záveru, že zistený skutkový

stav u navrhovateľa spĺňa požiadavky pre priznanie invalidity určenej v napadnutom rozhodnutí.

Proti rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie a navrhoval, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil a zaviazal odporkyňu nahradiť navrhovateľovi trovy konania. Ako odvolacie dôvody uviedol:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. f/ OSP - účastníkovi konania sa odňala možnosť konať pred súdom a podľa písm. h/ OSP súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav vecí, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov, k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ poukázal na to, že krajský súd sa nezaoberal jeho návrhmi. Ďalej namietal znalca, ktorý vypracoval znalecký posudok, nakoľko ide o posudkovú lekárku odporkyne a nemôže tak byť nezávislá. Namietal nerovné postavenie účastníkov pred súdom, nakoľko mu neboli doručované stanoviská odporkyne. Uviedol ďalej, že pri posudzovaní jeho zdravotného stavu nebol prítomný žiadny odborník z oblasti neurológie. Tvrdenie krajského súdu, že zistená artróza bedrových kĺbov je ľahkého stupňa a nemá vplyv na schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, je v rozpore so záverom ortopéda špecialistu, ktorý doporučuje šetriaci režim. Navrhovateľ nesúhlasí s názorom krajského súdu, že posudky posudkových lekárov sú objektívne, komplexné, presvedčivé. Pokiaľ by súd porovnal posudky posudkových lekárov s odbornými nálezmi špecialistov, musel by dospieť k opačnému názoru a rozhodnutie by musel zrušiť. Podľa názoru navrhovateľa mu prvostupňový súd odňal možnosť konať pred súdom a porušil jeho právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Odôvodnenie rozsudku nespĺňa zákonné kritéria, nie je riadne odôvodnený, teda je nepreskúmateľný. Navrhovateľ zároveň predložil súdu lekárske správy.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že dôvody uvedené v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Dokazovanie vo veciach sociálneho poistenia vykonávajú posudkoví lekári sociálneho poistenia, a to na účely správneho ako aj súdneho konania. Skutkové okolnosti, ktoré sa týkajú rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli podľa odporkyne dostatočne ozrejmené príslušnými posudkovými lekármi, z hľadiska skutkového sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a v záveroch sa zhodujú. Navrhovateľ nepreukázal, že by bol jeho zdravotný stav zhoršený v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a nárok na zvýšenie sumy invalidného dôchodku mu nevznikol. Odporkyňa vyhodnotila závery napadnutého rozhodnutia krajského súdu za vecne správne a dostatočne doložené vykonaným dokazovaním, a preto navrhovala rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 02.12.2014 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podľa § 71 zákona je poistenec invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ods. 1).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej,

duševnej a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby (ods. 3).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zdravotnej dokumentácie a komplexných vyšetrení a ich záverov (ods. 4).

V konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne o dávkach dôchodkového poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku (§ 70 zákona), je nevyhnutnou požiadavkou dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Vzhľadom na to, že posúdenie dlhodobosti nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti, vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia príslušnej pobočky resp. ústredia (§ 153 ods. 5 zákona).

Podľa § 73 ods. 2 zákona suma invalidného dôchodku poistenca, ktorý má percentuálny pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70 %, sa určí ako súčin percentuálneho poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť, priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Podľa § 112 ods. 4 zákona výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu súd zistil, že navrhovateľ požiadal o invalidný dôchodok dňa 13.10.2003, kedy bol jeho zdravotný stav posudzovaný so záverom: 43 ročný pacient v dlhobnej starostlivosti neurológa a CT verifikovanými degeneratívnymi zmenami cervikálnej chrbtice je schopný ľahšej práce v rámci šetriaceho režimu vertebropatha, jeho pracovný potenciál je znížený. Je teda čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav jeho telesné alebo duševné schopnosti dosahujú polovicu schopnosti na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov.

Zdravotný stav navrhovateľa bol posudzovaný dňa 15.02.2006 na účely invalidného dôchodku na základe kontrolnej lekárskej prehliadky, posudkovým lekárom sociálneho poistenia, Sociálna poisťovňa, pobočka Lučenec. Rozhodujúcim zdravotným postihnutím bola určená Dorzalgia krčnej a drierovej chrbtice s CB syndrómom obojstranne LIS sybdrómom vpravo pri diskogénnych a degeneratívnych zmenách chrbtice s ťažkou poruchou statodynamiky, Kapitola XV., oddiel E, položka 3, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %. Z celkového posudku vyplýva, že ide o posudzovaného s ťažkým postihnutím chrbtice, u ktorého je stav komplikovaný kompletnou léziou skríženého väzu kolena vpravo. Podľa výroku rozsudku je navrhovateľ invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Na základe kontrolnej lekárskej prehliadky bol zdravotný stav navrhovateľa posudzovaný dňa 06.02.2008, posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia Sociálna poisťovňa, pobočka Lučenec. Podľa výroku je navrhovateľ aj naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav jeho telesné alebo duševné schopnosti dosahujú polovicu schopnosti na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov.

Zdravotný stav navrhovateľa bol znova posudzovaný, na účely jeho žiadosti občana o zvýšenie sumy invalidného dôchodku zo dňa 03.02.2009, posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálna poisťovňa, pobočka Lučenec. Posudzovanie bolo odročené dňa 08.07.2009 z dôvodu nedostavenia sa navrhovateľa a 05.10.2009 za účelom predloženia vyšetrenia z neurochirurgickej konzultácie.

Posudzovaný tak bol až 04.02.2010, so záverom, že na základe funkčného postihnutia menovaného považuje naďalej za čiastočne invalidného, nie za invalidného, pretože nie je možné konštatovať také zhoršenie zdravotného stavu, ktoré by odôvodňovalo zmenu stupňa invalidity. Bolesť chrbtice neobmedzuje navrhovateľa vo vykonávaní akejkoľvek práce primeranej vysokoškolskému vzdelaniu.

Posudkový lekár sociálneho poistenia pri posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľa dňa 07.10.2010 dospel k rovnakému záveru. Rozhodujúcim zdravotným postihnutím sú Choroby podporného a pohybového aparátu, Dorzopatia, deformujúca dorzopatia a spondylopatia, degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách - s trvalým ťažkým postihnutím funkcie a často recidivujúcimi, dlhotrvajúcimi prejavmi dráždenia nervov a svalov, ťažkou poruchou statiky a dynamiky chrbtice, s výraznou poruchou svalového korzetu, Kapitola XV, oddiel E, položka 3, písmeno c), s mierou poklesu aj naďalej 50 %.

Opätovne bol zdravotný stav navrhovateľa posudzovaný, na základe jeho žiadosti o prehodnotenie jeho zdravotného stavu, posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálna poisťovňa, pobočka Lučenec, 03.09.2012. Aj tu dospel k rovnakému záveru, ako pri predchádzajúcich posudzovaniach, pokiaľ ide o rozhodujúce zdravotné postihnutie i mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť. Navrhovateľ je tak aj naďalej invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dňa 16.08.2012 požiadal navrhovateľ o zvýšenie sumy invalidného dôchodku, preto bol jeho zdravotný stav 03.09.2012 znova posudzovaný posudkovým lekárom sociálneho poistenia, Sociálna poisťovňa, pobočka Lučenec, pričom dospel k rovnakým záverom ohľadne rozhodujúceho zdravotného postihnutia i miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť.

Na základe tohto odborného posudku vydala odporkyňa dňa 01.10.2012 rozhodnutie, ktorým podľa § 73 a § 112 ods. 4 zákona zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku.

Posudzovanie dňa 15.01.2013 a 29.01.2013 bolo odročené z dôvodu, že navrhovateľ sa nedostavil a dňa 25.02.2013 bolo posudzovanie odročené pre potrebu doplniť EMG vyšetrenie horných aj dolných končatín so zameraním na radikulárne dráždenie prípadne na parézy pri uvádzaných subjektívnych ťažkostiach.

Zdravotný stav navrhovateľa bol posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko Banská Bystrica dňa 18.06.2013, s rovnakými závermi ako pri predchádzajúcich posudzovaniach. Z posudku vyplýva, že podkladom pre zhodnotenie invalidity a stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sú odborné nálezy, ktoré objektivizujú subjektívne ťažkosti posudzovaných. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pri konkrétnych postihnutiach podľa stupňa závažnosti je daná prílohou č. 4 k zákonu. Rozhodujúcim je trvale funkčné postihnutie a stanovené percento nie je podmienené prípadnými inými terapeutickými postupmi, napr. operáciou a operačné riešenie indikuje neurológ, nie posudkový lekár. Dôvodom uznania a pretrvávania invalidity u vysokoškolsky vzdelaného muža od roku 2003 sú bolesti chrbtice lokalizované v krčnej s driekovej oblasti. Pri pretrvávajúcich subjektívnych ťažkostiach absolvoval opakovane ambulantné neurologické vyšetrenie, absolvoval rehabilitáciu. Klinické vyšetrenia sú podložené zobrazovacími vyšetreniami - CT a MR, ktoré dokumentujú degeneratívne zmeny, bez príznakov myelopatie, s možným útlakom koreňa C 6. Pri uvedených zmenách sa v roku 2009 uvažovalo o operačnom riešení, ktoré ale realizované nebolo. Priebežné klinické nálezy dokumentujú ťažkú poruchu funkcie, predovšetkým v krčnej oblasti pod obrazom cervikobrachialného syndrómu, čo koreluje s morfológickými zmenami aj vykonaným EMG vyšetrením, so zdôraznením ale bez preukázania myelopatie MR vyšetrením aj klinicky. Teda bez prejavov postihnutia miechy pod obrazom parézy, či postihnutia sfinkterov, dominuje len koreňová symptomatológia. Podľa dokumentácie dominujú ťažkosti v subjektívnej zložke pod obrazom výrazných bolestivých prejavov. Vychádzajúc z citovaných odborných nálezov, predovšetkým funkčného postihnutia, je v zmysle platnej legislatívy možné stanoviť naďalej mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na hornej hranici

hodnotou 50 %, čo je stanovené pre trvalé ťažké postihnutie funkcie s často recidivujúcimi dlhotrvajúcimi prejavmi dráždenia nervov a svalov, s ťažkou poruchou statiky a dynamiky chrbtice, čo vylučuje výkon ťažkej fyzickej práce, ale vzhľadom na vzdelanie a v minulosti vykonávané práce, takúto prácu nikdy nevykonával a pri svojom vzdelaní nemusí ani vykonávať. Mohol by vykonávať naposledy vykonávanú prácu s výpočtovou technikou, prípadne aj na skrátený pracovný úväzok, alebo doma. Odborná lekárka vo svojich nálezoch opakovane zdôrazňuje inapitibilitu s maximálnym šetrením osového aparátu, zákaz práce s vertikálnou záťažou v stoj, chôdze a hlavne zákaz manipulácie s bremenami, vo vlhku a chlade (citované z nálezu 13.02.2013), s čím sa posudkový lekár stotožnil, ale menovaný takéto práce nikdy nevykonával a aj vzhľadom na vzdelanie a doterajšie zamestnanie ani vykonávať nemusí. Zistená artróza bedrových kĺbov ľahkého stupňa nemá vplyv na schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť.

Krajský súd následne vydal napadnutý rozsudok, ktorým rozhodnutie odporkyne zo dňa 01.10.2012 potvrdil.

Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi rozsudku krajského súdu, ktorý po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne postupom podľa § 250l a nasl. OSP dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je vecne správne a zákonné.

Podľa názoru odvolacieho súdu, je z postupu krajského súdu zjavné, že dôsledne skúmal, či závery podaných posudkov majú podklad v lekárskejších nálezoch a vyšetrovaniach všetkých zdravotných problémov, ktoré navrhovateľ udával, najmä tých, ktoré sú z objektívneho hľadiska spôsobilé znížiť pracovný potenciál. Krajský súd preto nepochybil, ak na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval rozhodnutie odporkyne za správne a odvolaniu navrhovateľa nevyhovelo.

Posúdenie zdravotného stavu žiadateľa o invalidný dôchodok je podľa platných právnych predpisov zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia. Z posudkov nachádzajúcich sa v administratívnom spise odporcu je zjavné, že títo komplexne zhodnotili zdravotný stav navrhovateľa, pričom vzali do úvahy aj ním predložené lekárske správy. Posudkoví lekári sociálneho poistenia dospeli vo všetkých lekárskejších posudkoch k rovnakým záverom, pokiaľ ide o rozhodujúce zdravotné postihnutie i mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V konaní sa nepreukázali skutočnosti vyvolávajúce objektívne pochybnosti o ich odbornosti, resp. predpojatosti v konkrétnej veci, preto nebol dôvod na prípadné ďalšie dokazovanie.

Navrhovateľ nepredložil v odvolacom konaní dôkaz, ktorý by tento záver spochybňoval, alebo ktorý by nasvedčoval inému rozsahu zdravotného poškodenia, ako bol ustálený. Pochybnosti navrhovateľa o tom, že jeho zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, preto súd považoval za nedôvodné, vyvolané len jeho subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Posudky posudkových lekárov predložené v konaní sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetrovaniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Ak by sa však v budúcnosti zdravotný stav navrhovateľa zhoršil, nič mu nebráni opätovne podať žiadosť o prehodnotenie jeho zdravotného stavu.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporkyne za správne a odvolaniu navrhovateľa nevyhovelo. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.